

Начало>Вашите права>Права на малолетните и непълнолетните лица при съдебно производство

Права на малолетните и непълнолетните лица при съдебно производство

1. Минимална възраст, на която ищецът може да заведе в съда дело от свое име

Минималната възраст за носене на наказателна отговорност в Швеция е 15 години. По семейни и трудови въпроси, въпроси, свързани с миграцията и убежището и във връзка с административни наказания дело в съда може да бъде заведено от лица, навършили 18-годишна възраст. По образователни въпроси минималната възраст за предявяване на иск е 16 години, а по здравни въпроси (само ако са свързани със задължително принудително настаняване/лечение в психиатрично заведение) и въпроси, свързани с настаняването на дете под институционална грижа, тази възраст е 15 години (макар че децата обикновено са ответници, а не ищци).

2. Специализирани институции и компетентни органи

В Швеция няма специализирани съдилища за малолетни или непълнолетни нарушители. Децата под 15-годишна възраст не подлежат на наказателно преследване, а вместо това попадат под грижите на социалните служби, докато делата срещу деца на възраст между 15 и 18 години се разглеждат от общите съдилища. В Швеция има общи и административни съдилища. Те работят паралелно. Административните съдилища разглеждат жалбите срещу административни актове.

Гражданските дела и делата относно упражняването на родителски права, местоживеенето и режима на лични отношения се разглеждат от общите съдилища. В Швеция няма специализирани институции, които да се занимават с децата при съдебни производства по граждански дела. Повечето семейноправни спорове са от компетентността на общите съдилища.

3. Правни и политически мерки за избягване на ненужно забавяне при разглеждането на дела с участието на деца

Когато дете е заподозряно в извършването на престъпление, родителите или друго лице, което се грижи за детето, следва да бъдат уведомени възможно най-бързо за престъплението и за разпита на детето. Родителите следва да присъстват по време на разпита. Ако престъплението е тежко, социалните служби също следва да бъдат уведомени възможно най-бързо за него и да присъстват по време на разпита. Разследването и съдебното производство се адаптират спрямо непълнолетните заподозрени. Съдебното производство трябва да приключи в разумен срок. Прилага се и общо правило, според което когато дела, отнасящи се до упражняването на родителски права, местоживеенето и режима на лични отношения, касат деца, вземането на съответните решения и образуването на производството се извършва без ненужно забавяне.

4. Специални механизми и процедури за подкрепа на децата и начини за гарантиране, че детето ще бъде изслушано

Децата, както и възрастните могат да бъдат страна в съдебно производство. Поради това деца, които са жертва на престъпление, имат същото право да бъдат изслушани и да участват в производството като възрастните. Когато разказът на детето за събитията е от особено значение (каквото е случаят, когато детето е жертва), по време на разпита трябва да присъства експерт по детска психология или психология на разпита, или той трябва да даде становище относно значението на разказа на детето. Що се отнася до свидетелите, за тях не е предвидено право да бъдат изслушани, независимо от дали свидетелят е дете, или възрастен. Свидетелите не са страна в процеса и участието им в наказателното производство се ограничава до излагането на техния разказ за случилото се, ако е необходимо.

5. Мултидисциплинарен подход

Различните участници, като например полицията, прокуратурата, здравните служби и социалните служби, са задължени да си сътрудничат. Когато детето е жертва на насилие, основната отговорност за сътрудничеството се носи от социалните служби. В повечето общини съществуват така наречените „консултативни групи“, включващи представители на социалните служби, прокуратурата, полицията, детските здравни служби и психиатричните служби за деца и младежи, които вземат решение относно координацията на усилията и планирането и относно реда на предприемане на действия от различните участници, след като бъде изготвен доклад за престъпление срещу дете. Ако дете е жертва на престъпление или е заподозряно в извършване на престъпление, полицията и прокурорите винаги трябва да си сътрудничат. Инициира се сътрудничество и със социалните служби и с други съответни участници.

6. Мерки, въведени, за да се гарантира, че се отдава основно или първостепенно значение на висшите интереси на детето

Шведското право предвижда, че висшите интереси на детето са от първостепенно значение за общите съдилища, което означава че съдът е задължен да взема предвид висшите интереси на всяко дете. При дела, отнасящи се до упражняването на родителски права, местоживеенето и режима на лични отношения, съдът се произнася във висшия интерес на детето. Според административното законодателство на Швеция обаче няма общ принцип, изискващ от органите или административните съдилища да вземат предвид висшите интереси на детето или да им придават конкретна тежест. Следователно в това отношение административното право се различава от гражданското право. Въпреки това със специфичното секторно законодателство е въведен принцип, съгласно който в някои специфични области на административното право висшите интереси на детето трябва да се вземат предвид в различна степен.

7. Наблюдение и изпълнение на решения в производства с участието на деца

Децата под 15-годишна възраст не могат да носят наказателна отговорност за извършени от тях престъпления. Основният принцип е, че на малолетните или непълнолетните нарушители първо трябва да бъдат наложени мерки, прилагани от социалните служби, вместо да бъдат прехвърляни към Службата за лишаване от свобода и пробация. Съществуват специални наказания, които се прилагат единствено по отношение на непълнолетни нарушители на възраст между 15 и 21 години. На осъдените деца на възраст между 18 и 21 години често се налагат същите наказания като за възрастни. Ако престъплението е извършено преди извършителят да навърши 21-годишна възраст, при определяне на наказанието следва да се обърне специално внимание на неговата млада възраст. Разпоредбите относно принудителното изпълнение на решенията на гражданските съдилища са едни и същи за деца и за възрастни. Ако една от страните не изпълни наложените ѝ със съдебно решение или определение задължения, другата страна може да поиска от шведската Агенция по принудително изпълнение да пристъпи към принудително изпълнение на съдебното решение или определението. В Кодекса за децата и родителите се съдържат разпоредби относно принудителното изпълнение на съдебни решения или определения относно упражняването на родителски права, местоживеенето и режима на лични отношения, както и на други решения, посочени в кодекса. При принудителното изпълнение на такива решения следва да се отдаде първостепенно значение на висшите интереси на детето.

8. Достъп до средства за правна защита

Прилага се общо право, т.е. не изключително за деца жертви, да се иска преразглеждане на решение да не се провежда наказателно преследване. Такова искане обаче може да бъде подадено само от засегнатите страни. Децата жертви, както и възрастните жертви могат да търсят обезщетение от извършителя (за причинени вреди). Що се отнася до гражданското право, тъй като по принцип децата не разполагат с

процесуална дееспособност, те могат да получат достъп до механизмите за предявяване на иск, апелативно обжалване или съдебен контрол (касация) единствено чрез своите процесуални представители.

9. Общи правила относно осиновяването (на дете или на пълнолетен)

Решенията за осиновяване се вземат от съда. Молбата се подава от лицето(лицата), желаещи да осинови(ят) дете. Съдът преценява дали е подходящо осиновяването да се осъществи. Разрешение за осиновяване на дете се дава само ако се установи, че осиновяването е в полза на детето.

[Съобразено с децата правосъдие в Швеция](#) (255 Kb)

Последна актуализация: 31/07/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Държавите от ЕС, отговарящи за съдържанието на националните страници, са в процес на актуализация на част от съдържанието на този уебсайт предвид оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Ако на уебсайта има съдържание, което все още не отразява оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, това не е умишлено и ще бъде коригирано в бъдеще.